

Uwazaj

na

azbest

fackförbund
i samverkan

PROBLEM POLEGA NA TYM, ŻE WDYCHANIE
AZBESTU JEST ŚMIERTELNIE NIEBEZPIECZNE
– ZAGROŻENIE STANOWI NAWET JEGO
„ NIEWIELKA ILOŚĆ.

NINIEJSZA BROSZURA ZOSTAŁA OPRACOWANA NA ZLECENIE 6F, FACKFÖRBUND I SAMVERKAN. **TEKST:** HELÉNE GÖTBERG
TŁUMACZENIE: AREK BUDZISZEWSKI, www.mileydfougstedt.com **PROJEKT GRAFICZNY:** MALCOLM GRACE AB, www.malcolmgrace.com

2 UWAGA NA AZBEST

FAKTY / Azbest to zbiorcza nazwa obejmująca kilka minerałów pochodzenia naturalnego. Istnieje między innymi azbest biały, brązowy i niebieski, przy czym biały azbest był najczęściej stosowany w Szwecji. Brązowego azbestu używano najczęściej do izolacji natryskowej. Słowo **azbest** oznacza **niezniszczalny**.

Azbest

CZĘŚĆ TWOJEGO DNIA CODZIENNEGO

» **JEŚLI TRZYMASZ W RĘKU** tę broszurę, oznacza to, że pracujesz w branży budowlanej jako elektryk, pracownik budowlany lub malarz. Możesz także pracować przy utrzymaniu nieruchomości, sprzątaniu, budowie infrastruktury lub być marynarzem. Wszystkie te zawody łączy fakt, że ich przedstawiciele mogą częściej niż inni pracownicy stykać się na co dzień z azbestem.

AZBEST JEST ZAKAZANY OD DAWNA. Całkowity zakaz jego stosowania wprowadzono w Szwecji w 1982 roku. Materiał ten ma niezwykle właściwości, przez co był często wykorzystywany w budynkach. Problem polega na tym, że jego wdychanie jest śmiertelnie niebezpieczne – nawet w niewielkiej ilości. Nie stanowi on zagrożenia, gdy jest przykryty. Problem pojawia się dopiero wtedy, gdy przystępujemy do rozbiórki lub materiał ulegnie uszkodzeniu.

PONIEWAŻ AZBEST JEST NIEBEZPIECZNY, dotyczące go przepisy są surowe i istnieją szczegółowe opisy postępowania z materiałami,

które go zawierają. Między innymi przy renowacji lub przebudowie obiektów wymagane jest zawsze przeprowadzenie najpierw dokładnej inwentaryzacji. Pomimo tego nadal jeszcze zbyt często narażani są ludzie.

Debata w sprawie azbestu w latach 1970-tych uświadomiła wszystkim, jak niebezpieczny to materiał, ale obecnie wiedza ta popadła w zapomnienie – choć wciąż jest jeszcze dużo azbestu.

POPRAZ TĘ BROSZURĘ chcemy zwrócić Twoją uwagę na możliwość kontaktu z azbestem. Zawarte w niej informacje nie są całościowe. Opisano to jednak w skrócie, dlaczego substancja ta jest niebezpieczna. Możesz dowiedzieć się, o czym powinieneś pomyśleć i co zrobić, gdy podejrzewasz, że w Twoim miejscu pracy jest azbest. Znajdziesz tu także informacje, gdzie powinieneś się zwrócić, by uzyskać więcej informacji. ○

*Byggnads, Elektrikerna,
Fastighets, Målarerna i SEKO*

AZBEST NIE STANOWI ZAGROŻENIA, GDY JEST
PRZYKRYTY. ZAGROŻENIE DLA TWOJEGO ZDROWIA
POJAWIA SIĘ DOPIERO Z CHWILĄ UWOLNIENIA
SIĘ WŁÓKIEŃ LUB PYŁU AZBESTOWEGO.

FAKTY / W latach 1970-tych podjęto wiele działań na rzecz zmniejszenia wykorzystania azbestu. Na przykład partnerzy społeczni w branży budowlanej uzgodnili znaczne ograniczenie zastosowania azbestu w budownictwie.

Szwecja była jednym z pierwszych krajów, które zakazały używania azbestu.

Z czasem jej śladem poszło wiele innych krajów, które wprowadziły zakaz lub poważne ograniczenie stosowania azbestu.

Drobne cząstki

NIOSĄCE DUŻE RYZYKO

» **CHOĆ AZBEST JEST ZABRONIONY** w Szwecji od 1982 roku, duża jego ilość występuje nadal w naszych domach, budynkach i obiektach. Może on występować także na starych statkach i w produktach takich jak hamulce. Nikt właściwie nie wie, ile azbestu występuje jeszcze w naszym otoczeniu. Dlatego ważne jest, abyś zawsze zachowywał ostrożność w budynkach i na statkach sprzed 1982 roku.

PRZED WPROWADZENIEM ZAKAZU używano sporo azbestu. Azbest ma dobre właściwości techniczne, dzięki czemu jest przydatny w wielu zastosowaniach. Między innymi jest odporny na działanie temperatury, ma dużą wytrzymałość i izoluje dźwięk. Ponadto jest łatwy w obróbce. Z tego względu dodawano go do innych materiałów i występuje na przykład w wyrobach cementowych, betonie i klejach.

AZBEST NIE STANOWI ZAGROŻENIA, gdy jest związany lub przykryty i dopiero uwolnienie się włókien lub pyłu azbestowego może być

niebezpieczne dla zdrowia. Ryzyko to pojawia się podczas renowacji i przebudowy. Włókna mogą rozprzestrzenić się także w przypadku uszkodzenia materiałów lub produktów.

WŁÓKNA AZBESTOWE SĄ DROBNE I LEKKIE.

Nie można ich zobaczyć. Również ich wdychanie nie powoduje żadnych dolegliwości. Skutki stają się widoczne dopiero po długim czasie. Pył i włókna unoszą się w otoczeniu przez długi czas po naruszeniu materiału zawierającego azbest. Włókna azbestu są niebezpieczne, ponieważ rozdziela się wzdłuż i przybierają postać cienkich igiełek. Ich utrzymywanie się w organizmie wynika z faktu, że trudno się rozkładają i prawdopodobnie istotna jest też ich igiełkowa postać. Wiadomo, że cienkie włókna są bardziej niebezpieczne niż grube, szczególnie jeśli trudno rozkładają się w organizmie.

Obecność azbestu można często stwierdzić naocznie, ale równie często nie da się powiedzieć, czy dany materiał zawiera azbest czy nie. Nierzadko jest on też ukryty. ○

W ODRÓŻNIENIU OD WIELU INNYCH
ZANIECZYSZCZEŃ AZBEST POZOSTAJE
W ORGANIZMIE PRZEZ DŁUGI CZAS,
„ PONIEWAŻ JEST ODPORNY NA ROZKŁAD.

Twoje zdrowie

MOŻE BYĆ ZAGROŻONE

» **TWOJE ZDROWIE JEST ZAGROŻONE**, gdy wdychasz włókna azbestu. Wraz z wdychanym powietrzem drobne włókna dostają się do płuc lub do innych narządów, na przykład do żołądka. Im cieńsze są te włókna, tym dalej przedostają się w głąb organizmu. Nie mogą natomiast przedostać się przez skórę. Jeśli jednak osiadają na Twojej odzieży, istnieje ryzyko, że będziesz wdychać zebrany na niej pył później. W odróżnieniu od wielu innych zanieczyszczeń azbest pozostaje w organizmie przez długi czas, ponieważ jest odporny na rozkład. Organizm potrafi na przykład rozłożyć zarówno watę szklaną, jak i wełnę mineralną.

AZBEST POWODUJE szereg chorób. Na przykład co roku od 110 do 120 osób zapada na międzybłoniaka, szczególną formę raka opłucnej lub otrzewnej. Nowotwór ten jest w stu procentach

śmiertelny. Najczęściej w grę wchodzi tu dawne zaszłości, to znaczy osoby, które zachorowały do tej pory najczęściej były narażone na kontakt z azbestem przed wprowadzeniem zakazu. Prawie zawsze choroba ta rozwija się przez co najmniej 20 do 30 lat. Może to trwać nawet jeszcze dłużej. Aby zachorować na ten nowotwór, wystarczy niewielka ilość azbestu.

OZNACZA TO, że większość osób chorych na międzybłoniaka* w Szwecji urodziła się przed 1955 rokiem. Jeśli wspólnie będziemy uważać na azbest, nikt więcej z nas nie będzie już musiał zapaść na chorobę spowodowaną przez tę substancję.

ZWAPNIENIA OPŁUCNEJ to kolejna zmiana chorobowa dotycząca osoby, które pracowały przy azbecie. Włókna azbestu powodują

FAKTY / Azbest był wykorzystywany od dawna. **Już na początku XX wieku wiadomo było też, że może być niebezpieczny dla zdrowia.** Nie było natomiast wiadomo, jak bardzo jest szkodliwy. Wiedza ta jest dostępna od lat 1950-tych lub początku lat 1960-tych. W połowie lat 1950-tych materiał ten zaczęto stosować powszechnie w Szwecji. Dopiero w latach 1970-tych pojawiły się w Szwecji alarmujące raporty, że osoby pracujące przy azbestie zapadają na różne choroby, z których wiele jest śmiertelnych.

FOT: PONTUS GRÄNS

powstawanie blizn na opłucnej. Są one widoczne na przykład na zdjęciu rentgenowskim płuc jako zgrubienia. Zwapnienia opłucnej zwykle nie są źródłem dolegliwości, ale świadczą o tym, że dana osoba wdychała azbest.

WŚRÓD INNYCH CHOROÓB dotyczących osoby narażone na kontakt z azbestem jest azbestoza. Jest to choroba płuc podobna do pylicy, która występuje przy dużej ekspozycji. Obecnie jest ona diagnozowana u niewielu osób. Kolejna

choroba to rak płuc. Obie wymienione tu choroby mogą być śmiertelne. Palenie tytoniu i kontakt z azbestem zwiększają ryzyko wystąpienia nowotworu płuc. Nie ma natomiast żadnego związku między paleniem a międzybłoniakiem. **o**

**Prawdopodobnie niewielka liczba osób zapadła na międzybłoniaka z powodu innych substancji niż azbest – poza rzadko występującym minerałem o nazwie erionit substancje te są nieznanne.*

PRODUKTY I MATERIAŁY WYTWARZANE POZA UE MOGĄ ZAWIERAĆ AZBEST.

ZACHOWAJ OSTROŻNOŚĆ W WYMIENIONYCH PONIŻEJ MIEJSCACH!

- * W budynkach i na statkach zbudowanych przed rokiem 1982. Substancja ta jest jednak dozwolona w innych częściach świata, więc produkty i materiały wytwarzane poza UE mogą zawierać azbest. Zachowaj zawsze szczególną ostrożność, gdy pracujesz przy renowacji i przebudowie domów, które powstały w ramach tzw. „programu miliona mieszkań” – używano tam dużo azbestu.
- * Azbest mógł być na przykład natryskiwany bezpośrednio na dachy, ale może także wchodzić w skład innych materiałów. ○

DO TEGO WYKORZYSTYWANO AZBEST:

- * Ochrona przeciwpożarowa, izolacja cieplna, izolacja przeciwwoszeniowa, tłumienie hałasu, zbrojenie, ochrona przed alkaliarnymi, wypełnienia.

PRZYKŁADOWE MIEJSCA:

- * Domy, budynki, instalacje i statki. Na przykład w dachach, ścianach, podłogach, kotłach, piecach kaflowych, przyłączach kominowych, drzwiach, kanałach wentylacyjnych, nawiewach, rurach, zabezpieczeniach przeciwwiskrowych i płytach.

PRZYKŁADOWE MATERIAŁY, KTÓRE MOGĄ ZAWIERAĆ AZBEST:

- * Kleje, kleje do płytek, zaprawa murarska, tworzywa sztuczne, beton, włókniny, masy izolacyjne, papa, kity, szpachlówki, wełna, korki, tynki i farby. ○

NAJWIĘKSZE ZAGROŻENIA

W Two

FASTIGHETS:

CZŁONKOWIE ZWIĄZKU FASTIGHETS są narażeni głównie wtedy, gdy ktoś przez przypadek uszkodzi starą izolację rurociągu lub przewierci się przez drzwi przeciwpożarowe. Może wtedy dojść do uwolnienia azbestu i rozprzestrzenienia się jego włókien. Azbest występuje też po wewnętrznej stronie starych kłap wentylacyjnych, które uległy zwietrzeniu. Konserwatorzy nieruchomości wykonujący drobne prace mogą zetknąć się z azbestem podczas wiercenia starych fug i klejów do płytek. Zagrożenie występuje także podczas wymiany muszli toaletowych i wiercenia w starych materiałach podłogowych. Uszkodzenia występują też często w pomieszczeniach na odpady. Pojemniki na odpady powodują uszkodzenia płyt eternitowych, gdy uderzają o ściany podczas przestawiania. Pewne ryzyko kontaktu z azbestem występuje również podczas sprzątania hal parkingowych.

BYGGNADS:

WŚRÓD PRACOWNIKÓW BUDOWLANYCH jest wiele grup zawodowych, które mają kontakt z azbestem. Ryzyko jest najczęściej największe przy realizacji tzw. projektów ROT. Murarze,

FAKTY/ Instalatorzy wodno-kanalizacyjni, szklarze i blacharze, pracownicy zajmujący się usuwaniem starych materiałów, wykonywaniem izolacji i rozbiórką to przykładowe grupy, które w zasadzie codziennie mogą natrafić na azbest.

im zawodzie

cieśle, instalatorzy wodno-kanalizacyjni, szklarze i blacharze, pracownicy zajmujący się usuwaniem starych materiałów, wykonywaniem izolacji i rozbiórką to przykładowe grupy, które w zasadzie codziennie mogą natrafić na azbest. Więcej informacji można znaleźć na stronie 8 w ramce „Zachowaj ostrożność...”. Do miejsc, w których członkowie związku mogą szczególnie często zetknąć się z azbestem, należą łazienki, okna i izolacje. Może on także występować w klejach do płytek, klejach i pod wykładzinami podłogowymi z tworzywa.

ELEKTRIKERNA:

MAJĄ KONTAKT z azbestem przede wszystkim w związku z renowacją i przebudową. Elektrycy likwidują stare instalacje elektryczne w domach i budynkach. Zawsze wtedy istnieje ryzyko. Szczególne miejsca to izolacje rur i kolanka. Elektrycy są jednak także narażeni, gdy inne grupy zawodowe prowadzą rozbiórkę. Więcej informacji można znaleźć na stronie 8 w ramce „Zachowaj ostrożność...”. Zagrożenie azbestem występuje też przy wymianie komponentów elektrycznych. Płyty eternitowe znajdują się na przykład często pod licznikami i szafkami elektrycznymi.

SEKO

CZŁONKOWIE ZWIĄZKU SEKO mogą zetknąć się z azbestem w takich branżach jak żegluga morska, telekomunikacja, kolejnictwo czy energetyka, a także w pewnych przypadkach jako operatorzy maszyn.

ŻEGLUGA MORSKA:

STATKI MOGĄ BYĆ praktycznie pełne azbestu. Znajduje się on w ścianach, sufitach i wszelkiego rodzaju izolacjach. Narażone mogą być wszystkie grupy zawodowe.

Źródłem problemów są przede wszystkim izolacje w maszynowniach i na pokładach samochodowych. Dotyczy to także części zamiennych, które pochodzą z krajów, gdzie azbest nie jest zakazany. Mogą to być na przykład uszczelnienia i okładziny hamulcowe, które często zawierają azbest.

BRANŻA TELEKOMUNIKACYJNA:

DAWNIEJ CZĘSTO mocowano przewody elektryczne do rur wodociągowych w piwnicach. Występuje tam azbest, głównie w kolankach. Niejednokrotnie uległy one już uszkodzeniu. Wiele starych liczników jest zamontowanych →

ZACHOWAJ ZAWSZE SZCZEGÓLNĄ OSTROŻNOŚĆ, GDY PRACUJESZ PRZY RENOWACJI I PRZEBUDOWIE DOMÓW, KTÓRE POWSTAŁY W RAMACH TZW. „PROGRAMU MILIONA MIESZKAŃ” – UŻYWANO „TAM DUŻO AZBESTU.

→ na płytach eternitowych. Nowe liczniki montowano często na starych płytach. Azbest występuje też w uszczelnieniach przeciwpożarowych.

KOLEJNICTWO:

W ROZDZIELNIACH SYGNALIZACYJNYCH płyty eternitowe znajdują się czasem na ścianach, na których zamontowano komponenty elektryczne. Można także natrafić na stare wkładki izolacyjne między szynami. Większość z nich została już jednak wymieniona.

ENERGETYKA:

RÓWNIEŻ TUTAJ WYSTĘPUJĄ ściany eternitowe w rozdzielniach, a ryzyko kontaktu z azbestem występuje także podczas konserwacji instalacji ciepłowniczych.

OPERATORZY MASZYN:

MOGĄ MIEĆ KONTAKT z azbestem podczas rozbiórki budynków i instalacji.

MALARNA

MALARZE SĄ NARAŻENI przede wszystkim wtedy, gdy pracują razem z innymi grupami zawodowymi z branży budowlanej, a materiały zawierające azbest nie zostały usunięte prawidłowo podczas przebudowy lub renowacji. Do kontaktu z cząstkami azbestu może też dojść na przykład podczas malowania uszkodzonej izolacji rur lub obróbki płyt eternitowych (na przykład szlifowania, mycia wysokociśnieniowego lub odkurzania) przed malowaniem. ●

„Obecnie
bardziej
uwagam na
warunki
pracy”

Daniel Malmqvist pracuje jako elektryk w firmie Imtech w Alingsås. Kilka lat temu został narażony na kontakt z azbestem. Nie boi się o swoje zdrowie, ale zdarzenie to dało mu do myślenia. Obecnie bardziej uważa na warunki pracy.

» MIELIŚMY PRZEPROWADZIĆ RENOWACJĘ

domu wybudowanego w programie miliona mieszkań. Rozbiórce podlegało wszystko poza samą konstrukcją budynku. Elektrycy usuwali wszystkie elementy i przewody elektryczne, pracując jednocześnie z ekipą rozbiórkową. Wszyscy pracowali efektywnie i szybko. Powstało dużo pyłu. Po pewnym czasie odkryto, że w uszczelnieniach wokół demontowanych okien znajduje się azbest. Oznaczało to, że

„Każdego dnia ważne zadania są wykonywane przez ludzi, których warunki pracy są tak złe, że trudno uwierzyć, iż dzieje się to w Szwecji. Ludzie bez papierów usuwają azbest bez sprzętu ochronnego.”

ARBETARBLADET, 26 PAŹDZIERNIKA 2011 R.

wszystkie osoby, które przebywały w budynku, przez jeden dzień wdychały pył azbestowy. Prace zostały wstrzymane i zarządzono usunięcie niebezpiecznego materiału. Pracownicy zostali narażeni na niebezpieczeństwo, ponieważ firma budowlana zaniedbała przeprowadzenie porządnej inwentaryzacji przed rozpoczęciem remontu. Sami pracownicy nie są w stanie stwierdzić obecności azbestu, lecz muszą ufać, że wcześniej została przeprowadzona kontrola. Jednym z narażonych był elektryk Daniel Malmqvist.

– Osoby odpowiedzialne za to zdarzenie przeprosiły za całą sytuację. Zostaliśmy zaproszeni na spotkanie, podczas którego wyjaśniono nam, do czego doszło – opowiada Daniel.

DANIEL MUSIAŁ TEŻ ZROBIĆ prześwietlenie płuc. Gdyby w przyszłości pojawiły się zmiany, dobrze byłoby wiedzieć, że w momencie zdarzenia jego płuca były zdrowe. Skutki pojawiają się po długim czasie. W czasie samego zdarzenia Daniel Malmqvist uważał, że sytuacja jest trudna – dużo rozmawiał z kolegami z pracy i rodziną, ale dziś nie niepokoi się już szczególnie o swoje zdrowie. Nie stracił też zaufania do osób, których zadaniem jest kontrola warunków pracy – wierzy, że wykonają swoje obowiązki. Uważa jednak bardziej na warunki pracy i jest ostrożniejszy. Dotyczy to azbestu, lecz także pyłów innego rodzaju.

– Pył stanowi dla nas duży problem. Obecnie częściej podłączam filtr przeciwpyłowy – mówi Daniel.

DANIEL UWAŻA, że trzeba samemu być wyczulonym na niedociągnięcia i że trzeba mieć odwagę je zgłaszać. Jest poza tym przekonany, że wszyscy muszą być uważni, a starsi muszą także dzielić się z innymi swoim doświadczeniem związanym z zagrożeniem występującym w zapyłonym środowisku. „Wiele zależy od nas samych.” Ale czasami nie mamy po prostu czasu, by zadbać o wszystko.

– Główną przyczyną zaniedbań jest stres. Nie mamy wtedy czasu na zastanowienie, a to nie jest dobre – stwierdza Daniel.

PRZY NAJMNIJSZYM PODEJRZENIU
NALEŻY ZAŻĄDAĆ KONTROLI. LEPIEJ
SPRAWDZIĆ JEDEN RAZ ZA DUŻO NIŻ
JEDEN RAZ ZA MAŁO.

SPOŁECZNY
INSPEKTOR
BHP

„Miej odwagę walczyć i myśleć się w sprawie azbestu”

Cecilia Samuelsson uważa, że trzeba walczyć z obawą przed żądaniem przeprowadzenia kontroli występowania azbestu. Nawet jeśli podejrzenie okaże się nieuzasadnione, postępowanie takie jest prawidłowe.

» **CECILIA SAMUELSSON** jest lokalnym i regionalnym społecznym inspektorem BHP w związku zawodowym Fastighets. Członkowie związku zajmują się najczęściej konserwacją i sprzątaniem nieruchomości. Czasami w związku z wykonywaniem swoich obowiązków Cecilia napotyka na azbest. Może na przykład chodzić o wymianę starej kuchenki lub umywalki. Podczas takiej wymiany trzeba wiercić w płytach, które mogą zawierać azbest. Cecilia

„Otrzymujemy doniesienia od naszych członków, że zleceniodawcy obchodzą surowe przepisy dotyczące usuwania azbestu. Wynajmują zagraniczne firmy, które usuwają azbest w ciągu weekendu, bardzo szybko i często niestaranie – powiedział Hans Tilly, ówczesny przewodniczący związku Byggnadsarbetarförbundet.”

ARBETMILJÖFORSKNING.SE, 21 LUTEGO 2011 R.

zaobserwowała, że członkowie związku obawiają się podejmować kwestię azbestu.

– Czasami być może podejrzewają obecność azbestu, ale nie mają odwagi o tym powiedzieć, bo nie są do końca pewni – opowiada.

NIEDAWNO SPOTKAŁA pewnego związkowca, który przez wiele lat niepokoił się, że w kotłowni może być azbest, ale nic o tym nie powiedział, bo bał się stracić pracę. Później okazało się, że jego obawy były uzasadnione – przeprowadzona kontrola wykazała obecność azbestu w pomieszczeniu i zabroniono w nim pracy. Cecilia uważa, że trzeba walczyć z tego rodzaju strachem.

– Przy najmniejszym podejrzeniu należy zażądać kontroli. Lepiej sprawdzić jeden raz za dużo niż jeden raz za mało – dodaje.

NAWET JEŚLI PODEJRZENIE okaże się nieuzasadnione i azbestu nie będzie, postępowanie takie jest prawidłowe. Nie można powiedzieć, że ktoś jest wtedy uciążliwy, lecz tylko że niepokoi się o zdrowie swoje i innych. Ponieważ azbestu nie da się dostrzec gołym okiem, trzeba przeprowadzić kontrolę, by mieć pewność. Nawet eksperci nie zawsze są w stanie rozstrzygnąć tę kwestię. Zdaniem Cecilii Samuelsson strach przed utratą pracy lub represjami jest powszechny i ludzie nie chcą stawiać wymagań związanych z azbestem. Jest on jednak nieuzasadniony. Z jej doświadczenia wynika, że w razie podejrzenia występowania azbestu lub jego faktycznej obecności pracodawcy są w większości przypadków bardzo chętni do współpracy. ○

SUROWE ZASADY

POSTĘPOWANIA Z AZBESTEM

Ponieważ azbest jest tak niebezpieczny, istnieją surowe zasady postępowania z nim. Przed przystąpieniem do renowacji lub przebudowy domu, budynku, instalacji lub statku właściciel powinien przeprowadzić kontrolę lub inwentaryzację.

»W przypadku podejrzenia obecności azbestu trzeba pobrać próbkę.

Jeśli azbest zostanie wykryty, obszar trzeba oczyścić w bezpieczny sposób. Przed renowacją azbest musi zostać usunięty i zutyliзовany lub przykryty i prawidłowo oznaczony.

Usuwanie azbestu mogą zajmować się wyłącznie firmy posiadające pozwolenie Urzędu ds. BHP. Przed przystąpieniem do oczyszczania firma powinna złożyć w Urzędzie ds. BHP dokładny opis zakresu prac.

W związku z pracami przy usuwaniu azbestu dochodzi do szeregu oszustw. Nikt nie wie jednak, jak bardzo rozpowszechniony jest ten proceder. ○

AZBEST MOGĄ ZAWIERAĆ KLEJE, KLEJE DO PŁYTEK, ZAPRAWA MURARSKA, TWORZYWA SZTUCZNE, BETON, WŁÓKNINY, MASY IZOLACYJNE, PAPA, KITY, SZPACHLÓWKI, WEŁNA, KORKI, TYNKI I FARBY.

PRACOWNIK
USUWAJĄCY
AZBEST

„Czasami na źle wyko

W dużych przedsiębiorstwach budowlanych świadomość zagrożeń związanych z azbestem jest wysoka, ale często spotykamy się także z niedbalstwem. Niektóre firmy z branży nie mają ani odpowiedniego sprzętu ani potrzebnej wiedzy. Opowiada o tym Jimmy Sundberg, pracownik usuwający azbest z firmy Industri & Skadesanering AB.

» **W PIWNICY** pewnego bloku mieszkalnego usuwany był azbest. Gdy lokatorzy wstawiali rzeczy do swoich komórek, natrafili na azbest w suficie. Teraz wszystko trzeba oczyścić. Całą piwnicę trzeba też odkurzyć. Następnie azbest w suficie trzeba przykryć i oznaczyć, by było wyraźnie widać, że tam występuje. Jimmy Sundberg wraz z kolegą pracują pełną parą. Pył dostał się nawet do skrzynek i nie jest łatwo wszystko z nich usunąć.

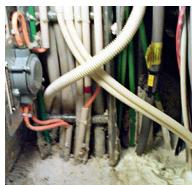
– Aby pył nie rozprzestrzenił się poza piwnicę, cały obszar zabezpieczono folią. Ponadto w środku wytwarzane jest podciśnienie, by pył

nie przedostał się do innych pomieszczeń – wyjaśnia Jimmy.

DO ŚRODKA WCHODZI SIĘ PRZEZ trzystopniową służę. W jednej z komór służy pracownicy zakładają specjalną odzież ochronną i maskę do oddychania, przez którą dostarczane jest czyste powietrze. Powietrze w pomieszczeniu z azbestem jest oczyszczane przez wentylator wyposażony w filtr HEPA.

Jimmy Sundberg uważa, że duże przedsiębiorstwa budowlane są najczęściej świadome zagrożeń związanych z azbestem. W warunkach przetargów stawiają wymagania, aby przeprowadzający oczyszczanie dysponował odpowiednią wiedzą i sprzętem. Czasami jednak Jimmy spotyka się ze źle wykonanymi pracami. Niedawno musiał oczyszczać trzy mieszkania, po tym jak pewna firma budowlana remontowała łazienkę zawierającą azbest. Pył rozprzestrzenił się przez kanały wentylacyjne do innych mieszkań.

– Firma ta miała pozwolenie na usuwanie azbestu i twierdziła, że wykonywała wcześniej mnóstwo tego rodzaju prac. Ale kiedy to

„Fala remontów oznacza, że tony starego azbestu są usuwane w sposób niebezpieczny dla zdrowia. Często przez niewiedzę. Ale w znacznej części przypadków, zdaniem poważnych firm oczyszczających nawet w połowie, mamy do czynienia ze zwykłym oszustwem.”

ARBETARSKYDD, 7 GRUDNIA 2010 R.

napotykam nane prace”

FOT: PONTUS GRÄNS

sprawdziliśmy, okazało się, że nigdy nie złożyła zgłoszenia w Urzędzie ds. BHP, do czego była zobowiązana – wyjaśnia Jimmy.

Jimmy sądzi, że czasami zaniedbania wynikają z nieświadomości skali zagrożenia. „Ludzie ryzykują.” W innych przypadkach powodem jest fakt, że azbest jest ukryty.

Abby doszło do zmian i usuwanie azbestu było

przeprowadzane solidniej i w bezpieczniejszych warunkach, wszystkie strony zaangażowane w ten proces muszą stawiać wyższe wymagania. Przy tego rodzaju działaniach planowanie jest rzeczą podstawową.

– Wyższe wymagania i częstsze kontrole w firmach, które zajmują się usuwaniem azbestu, to konieczność – mówi Jimmy. ●

ZASTANÓW SIĘ NAJPIERW. OBECNIE DYSPONUJEMY DUŻĄ WIEDZĄ, KTÓRA POZWALA NAM ZAPOBIEGAĆ KONTAKTOWI Z AZBESTEM – SZKÓD NIE DA SIĘ JEDNAK NAPRAWIĆ PO FAKCIE.

Z KIM POWINIENEŚ SIĘ SKONTAKTOWAĆ, JEŚLI PODEJRZEWASZ OBECNOŚĆ AZBESTU:

- * Jeśli podejrzewasz obecność azbestu, zwróć się do swojego pracodawcy.
- * Jeśli pracujesz na budowie lub przy przebudowie, razem z pracodawcą możesz skontaktować się z osobą odpowiedzialną za koordynację warunków pracy.
- * Pomoc możesz także otrzymać od swojego społecznego inspektora BHP.
- * O pomoc możesz też zwrócić się do innego przedstawiciela Twojego związku zawodowego.
- * Przy najmniejszym podejrzeniu występowania azbestu, zażądaj, by Twój pracodawca pobrał próbkę. Jeśli Twoje żądanie nie zostanie spełnione, nie wahaj się nawiązać szybko kontakt ze swoim społecznym inspektorem BHP lub innym przedstawicielem Twojego związku zawodowego.

PRZYDATNE INFORMACJE DOTYCZĄCE AZBESTU

- Obowiązujące przepisy zapewniają Ci prawo do bezpiecznej pracy bez narażenia na kontakt z azbestem. # USTAWA O BHP
- Za Twoje warunki pracy odpowiada Twój pracodawca. Ma on zawsze obowiązek przeprowadzić ocenę ryzyka, zanim podejmiesz pracę w danym miejscu.
- Właściciel nieruchomości jest zobowiązany do przeprowadzenia inwentaryzacji, na przykład przed rozpoczęciem remontu.
- Uzyskanie wyniku analizy próbki na obecność azbestu trwa od jednej godziny do jednej doby.

- Do prowadzenia prac przy usuwaniu azbestu wymagane jest specjalne przeszkolenie, a firma musi być zatwierdzona przez Urząd ds. BHP.
- Przepisy AFS 2006:1 wydane przez Urząd ds. BHP zawierają szczegółowe zasady postępowania z azbestem.
- Zastanów się najpierw. Obecnie dysponujemy dużą wiedzą, która pozwala nam zapobiegać kontaktowi z azbestem – szkód nie da się jednak naprawić po fakcie.
- Tutaj dowiesz się więcej: www.av.se/teman/asbest/
- Poinformuj swojego pracodawcę, jak powinien wyglądać poważny przetarg na prace przy usuwaniu azbestu. Skorzystaj z dokumentów opracowanych przez IVL. Znajdziesz je tutaj: www.bygg.org

ŹRÓDŁA:

Elinstallatören, numer 9/2012. Wywiad z **Mikaelem Södergrenem**, dyrektorem firmy Industri & Skadesanering. Wywiad z **Anderssem Englundem**, byłym lekarzem naczelnym w fundacji Bygghälsan i szefem wydziału w Urzędzie ds. BHP. Wywiad z **Bengtmem Järholmem**, profesorem i ordynatorem na Uniwersytecie w Umeå. *Azbest – jak pracować prawidłowo*, Prevent 2009. *Azbest*, Urząd ds. BHP. *Usuwanie azbestu*, Bygghälsan 1986.

faktförbundet
i samverkan